Podobenství království – plevel mezi pšenicí

Původ materiálu
Jiří Ort
Pořadí v lekci
24

Téma

Své království Pán Bůh otevírá každému člověku

Cíl

S dětmi otevřeme otázku otevřenosti vůči druhému člověku.

Pro učitele

Výkladové poznámky

Podobenství „je něco jako hádanka: je to cosi, co vyprávíme a posluchači vědí, že se v tom mají poznat. Všechno ostatní už není důležité a není nijak předepsané.“ (J. Mrázek: *O kozlech, ovcích a lidech*, str. 6)

Je důležité si uvědomit, o čem to podobenství je — je o Božím království. „Termín království neznamená ani tak území, jako spíše vládu. V dobách, kdy králové ještě něco znamenali, bylo království zaprvé král, a teprve zadruhé také území, na kterém se mu podařilo prosadit, a kde jeho vládu uznávají.“ (J. Mrázek: *Evangelium podle Matouše*, str. 35). Úvod podobenství tedy vlastně znamená: „S Boží vládou je to tak, jako když…“

Naše podobenství následuje po podobenství o rozsévači. „Jestliže odpověď na podobenství o rozsévači vyzněla: ne každý je hned ochoten nás slyšet, tentokrát k tomu přibylo: je tu i konkurenční setba a konkurenční, zlý rozsévač. Základní otázka podobenství zní: co s jeho setbou?“ (J. Mrázek: *O kozlech, ovcích a lidech*, str. 40)

Z celého rozhovoru mezi hospodářem a služebníky je zřetelné, že hospodář o žni jenom mluví, žeň má jiný čas. Celé vyznění je tedy do budoucnosti, je eschatologické. Zároveň je ale zřetelné, že eschatologie, to, co platí v rozhodujícím čase, ovlivňuje zcela zásadně přítomnost.

Úskalí

Pohybujeme se ve velice náročné oblasti — v podstatě je tu jasná souvislost s Kázáním na hoře a výroky o neodplácení a milování nepřátel. Musíme si tedy dát pozor na moralismus typu: „A tak se, děti, musíte chovat. Když vás ve školce někdo zlobí, nesmíte se na něj zlobit. To nechte na Pánu Bohu.“ O tom toto podobenství skutečně není. Tady jde o to, že nemáme právo upírat druhým Boží království, upírat jim to, že i oni patří Pánu Bohu.

Odkazy

Mrázek, Jiří: *O kozlech, ovcích a lidech.* Třebenice: Mlýn, 2001

Mrázek, Jiří: *Podobenství v kontextu Matoušova evangelia.* Jihlava: Mlýn, 2010

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2011

King, Martin Luther: *Odkaz naděje: vybrané články a projevy.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2012

Pro děti

Předškoláci

Byli jste někdy na poli nebo na louce? Uměli byste říci, jaké rostliny jste tam viděli? *(Máme připravené obrázky s různými rostlinami.)*

To všechno jste viděli — ale věděli byste, co taková rostlina potřebuje k životu? Nejdřív potřebuje dobrou půdu. *(Položíme hnědé šátky.)*

Co dál — co ještě potřebují rostliny? Potřebují vodu. *(Položíme modré šátky.)*

Ale ani to nestačí — schválně jestli přijdete na to, co ještě rostlinky potřebují. Přece sluníčko. *(Ze žlutých šátků vytvoříme sluníčko.)*

Píseň: *Pampelišky* (číslo 18 ze zpěvníku *Zpíváme si písničku*)

Tak to už se můžeme jenom těšit z toho, jak to všechno bude růst. Ale v příběhu, který vyprávěl Ježíš z Nazareta, přišel zlý člověk a mezi ty rostliny zasel plevel. Rostliny, které všechen užitek, všechnu krásu kazí. Prostě tu začíná růst něco, co se nám vůbec nelíbí.

Teď přijde hospodář a určitě pošle své služebníky, aby všechny ty rostliny, které se nám nelíbí, vytrhali. Ale v našem příběhu se stalo něco, co nikdo nečekal. Ten hospodář byl velice zvláštní — on nic takového neudělal. Nedovolil to ani tehdy, když služebníci přišli a nabídli se,

že to všechno udělají sami.

Ten příběh, který vyprávěl Ježíš z Nazareta, nám chce připomenout to, o čem jsme si vyprávěli hned na začátku. Co potřebují rostliny? Zkusíme to znovu, podíváme se, co jsme to vytvořili. Potřebují půdu. Potřebují vodu. A potřebují sluníčko. A to je něco, co dostáváme od Pána Boha. To nejdůležitější dostáváme od Pána Boha my všichni. A proto to máme přát i druhým lidem.

A my proto za všechno, co dostáváme, poděkujeme písní…

Píseň: *Písnička díků* (BTS 18)

Pomůcky: Zpěvník *Buď tobě sláva*; šátky (hnědé, modré, žluté).

Mladší školní děti

To, co jsme si přečetli, je podobenství. Příběh, ve kterém se mluví jakoby o něčem jiném, ale přitom si uvědomujeme, že je to povídání o životě. Podobenství není o rostlinách, ale o lidech a Pánu Bohu.

Naše podobenství by mohlo vyprávět jeden starozákonní příběh. O tom, jak byl Boží lid v otroctví v Egyptě. Znáte ten příběh? (Děti řeknou, co si z toho příběhu pamatují.) My si z toho, co jste vyprávěli, vybereme postavu Mojžíše. Povíme si kousek jeho příběhu.

Mojžíš vyrůstal na faraonově dvoře. Byl vlastně princem. Otrokem rozhodně nebyl — měl moc. Mohl si říci — to je dobře, že já nemusím žít jako ostatní lidé z mého lidu. Tak to se k ostatním raději nebudu moc znát, aby si někdo nevzpomněl, že i já bych mohl být otrokem. Ale Mojžíš si toto neřekl. Nebylo mu jedno, jak žije jeho lid. Trápilo ho to. Zlobil se. A tak, když uviděl egyptského hlídače, jak bije izraelské otroky, rozčílil se a hlídače zabil.

Tak — a teď mi řekněte, jestli jednal správně… My si teď povíme, co si o tom myslel vypravěč našeho příběhu. Ne — neudělal to správně. Prostě proto, že na sebe vzal rozhodování o životě druhého člověka. A toto rozhodnutí patří jenom Hospodinu.

Ano — Mojžíš skutečně nakonec vyvede Izraelce z otroctví. Ale tak, že bude poslouchat Pána Boha. To Boží láska vysvobodí Boží lid z otroctví a dovede do zaslíbené země. A o tom skutečně nerozhodoval nikdo jiný než Bůh sám.

A přesně o tom vypráví Ježíš ve svém podobenství. Vypráví o poli, kde to skutečně není všechno v pořádku. A my můžeme vyprávět těm, které to trápí, třeba příběh o Božím lidu a o Mojžíšovi. O tom, že Pán Bůh nikoho neopustí. To je náš úkol.

Píseň: *Posila na cestu* (SV 135)

Pomůcky: Flanelograf (postavy vyberte k vyprávění podle vlastního uvážení); zpěvník Svítá.

Starší školní děti

Dnešní podobenství je o království Božím. Ježíš často mluvil o království Božím. Znamenalo to, že vyprávěl o tom, jak to vypadá tam, kde vládne Hospodin. Dnes je to o tom, kdo v takovém prostoru Boží vlády vlastně smí žít.

Děti, co si myslíte o rasismu? Co to vlastně je? Část lidí si myslí, že jsou lepšími lidmi jenom proto, že mají jinou barvu kůže než ti druzí. Kdybychom vzali obraz z našeho podobenství, tak podle těchto lidí na Boží pole nepatří nikdo, kdo nemá stejnou barvu kůže jako oni, kdo nežije ve stejné kultuře jako oni.

Popíši vám situaci, jaká byla v USA v polovině minulého století. Celá společnost byla rozdělená. Běloši se cítili být nadřazenou rasou, měli větší práva než jejich černošští spoluobčané. Černošští rodiče museli vysvětlovat svým dětem, že např. ten nový zábavní park, na který jsou všude reklamy, není určen pro ně, že tam mohou pouze děti bílé. Že se mohou učit sebelépe, ale do lepších škol prostě přístup nemají. Že černošská babička, která si sedla v autobuse, musí své místo uvolnit bílému dítěti prostě proto, že je černá. Že registrace k volbám byla umožněna pouze malé části černošského obyvatelstva.

Jak něco takového mohlo fungovat tam, kde lidé chodili do kostela? Jak je možné, že se k sobě lidé takto chovali, jak je možné, že se k sobě lidé takto chovají i dnes u nás?

Připomeňme si dnešní Ježíšovo podobenství. Připomeňme si, jak se tam služebníci hrnuli vytrhat rostliny, které se jim na poli nelíbily. Připomeňme si, jak jim hospodář řekl, že tu nejsou od toho, aby určovali, která rostlina na pole patří a která ne.

Toto podobenství měl zřejmě před očima Martin Luther King a jeho přátelé. Však to také byl farář. Černošský farář. Nelíbilo se mu, co se kolem něj děje. A tak upozorňoval na tu velkou nespravedlnost, co se kolem něj děje. Jak to ale dělal? Bylo by jednoduché rozpoutat násilí plné nenávisti. Ale to nechtěl. On a jeho přátelé chtěli, aby na poli rostly všechny rostliny společně, nechtěl nikoho vytrhávat. A tak kritizovali konkrétní jednání konkrétních lidí, organizoval protestní pochody, bojkoty dopravy i konkrétních obchodů a mnoho dalších akcí. A to všechno bez násilí. Násilí odmítal. Odmítal útoky na bílé spoluobčany. Chtěl, aby se lidé vedle sebe naučili žít a aby měli v úctě jeden druhého. A toho násilím dosáhnout nejde.

To moc dobře věděl Ježíš z Nazareta. Proto vyprávěl své podobenství. Ujišťoval o tom, že své království nabízí Pán Bůh pro každého.

Píseň: *V království Božím místa dost* (SV 359)

Pomůcky: Zpěvník Svítá.

Přesah

Víte něco o uprchlících? Proč je jich tolik? V zemích, odkud utíkají, je válka a bída. Jaké takové země znáte? Je to hrozné a máme vztek. Ty zlé lidi, kteří to působí, bychom měli potrestat. To je bezesporu pravda — v těchto zemích se musí přestat zabíjet. Ale ti, kteří jsou na tom teď špatně, potřebují pomoci. A to je náš úkol.

Víte něco o Diakonii? Na svých internetových stránkách má heslo *Bezpečnější svět*. Pojďme společně tvořit svět, kde ženy a muži mají důstojnou práci, děti chodí do školy a všichni mají svůj bezpečný domov. Co to znamená? Můžeme se podívat, kde všude Diakonie pomáhá. V kolika zemích, v kolika uprchlických táborech. (viz diakoniespolu.cz, www.diakonie.cz/uprchlici)

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Nechte, ať spolu roste obojí až do žně. (Mt 13,30a)

Rituál

Jako píseň „matoušovského cyklu“ budeme zpívat, příp. recitovat píseň *Neskládejte v mocných naději* (SV 215). Tento týden už zpíváme píseň celou.

Okénko do bohoslužeb

K podobenství

(Pomohlo by např. vyset semínka do skleníku…) Dneska si budete v nedělce povídat o tom, že svět ani Boží království není skleník.

K Matoušovi

Příběh, o kterém si dnes budete povídat, je zapsán v evangeliu, které napsal Matouš. Najdeme u něj texty, které jsme nenašli u evangelisty Marka. Dnes o tom, jak stejně jako dnes, tak i v Ježíšově době lidi trápilo, kolik zla kolem nich je. A jak by se jim líbilo, kdyby s těmi zlými lidmi někdo pořádně zatočil. Co Matouš objevil ve vyprávění o Ježíšovi jako odpověď?

Modlitba

Pane Bože, trápí nás, kolik lidí ubližuje druhým. Kolik lidí trpí, protože jsou bezmocní vůči zlu. Moc tě prosíme, abys nám dal sílu a fantazii, abychom nepodléhali zlobě a nenávisti, ale abychom se učili pomáhat těm, kteří trpí. Amen.

Kam dále

Diakonie ČCE – Středisko humanitární a rozvojové spolupráce

Diakonie ČCE – Pomoc uprchlíkům

Odkaz na píseň

Děkujem ti, Pane Bože, že nás máš tak rád

Báječnej bál uspořádal králů Král

Posila na cestu (SV135)

V království Božím místa dost (EZ694)

Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme

Pane Bože, prosíme tě (BTS32)

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Matouš 13,24–30

Matouš 13,36–43